

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 11.III 1966.

Compagnia Trasporti Marittimi c/a
Società Italiana Resine

Osiguranje - Osigurateljeva subrogacija prema čl.1916 Cod. civ. - Primaočevo pravo na odštetu bez obzira na odštetu primljenu iz osiguranja - Dokazna vrijednost osigurateljevih vještaka - Kontradiktornost vještačenja - Klauzula o pregledu tenkova od strane inspektora Lojda - Brodarova dužnost da dokaže uzrok nepravilnog izvršenja ugovora

Apelacioni sud u Genovi odbio je priziv Compagnie Trasporti Marittimi koju je primalac Società Italiana Resine tužila radi oštećenja i manjka tereta dodecil benzina, a koji je tužbeni zahtjev prvostepeni sud usvojio.

U svojem prizivu tužena Kompanija ističe da je primalac oštećen iz osiguranja te da stoga ne postoji šteta koju bi trebalo naknaditi, niti pravni interes tužitelja da sudski postupa. Tužena Kompanija prigovara nadalje vještačenjima koja su izvršili osigurateljevi vještaci "Liverpool and Glasgow Association" bez pravog postupka kontradiktorni. Zatim se poziva na nalaz Lojdova inspektora o prikladnosti brodskih tenkova za prijevoz spornog tereta, te na nalaz sudskog vještaka Cosulichia iz kojeg da proizlazi da je od brodarove strane upotrijebljena sva moguća pažnja.

Apelacija je zauzela negativno stajalište prema brodarovima prizivnim tvrdnjama:

Apelacija ističe da su pravo na naknadu štete iz ugovora o prijevozu i pravo na odštetu iz osiguranja dvije neovisne pravne osnove, pa da stoga ni primljena odšteta iz naslova osiguranja ne daje osnove za "compensatio lucri cum damno". Nadalje da isplata odštete gasi samo osiguraničkovu tražbinu prema osiguratelju, a ne i osiguraničkovu tražbinu prema osobi koja je odgovorna za štetu. Ova tražbina i nadalje postoji. Isplata odštete ima za posljedicu osigurateljevu subrogaciju po čl.1916. Cod.civ. Međutim, ističe Apelacioni sud, poznato je da se ova ne ostvaruje automatski isplatom, već samo ako osiguratelj prema trećoj odgovornoj osobi očituje svoju volju da udje u osiguraničkova prava. Kako to u konkretnom slučaju nije uslijedilo, ostala je tražbina i dalje i to u osobi osiguraničnika koji ima pravo da ju ostvari prema odgovornoj osobi, konkretno prema vozaču. Prema tome, zaključuje prizivni sud, pravni

interes na naknadu štete, koji ima oštećeni, niti se ugasio, niti je prešao na drugoga.

Glede ostalih prizivnih navoda sud ukazuje na to da je oštećenje tereta jednostavna činjenica koja može biti slobodno dokazivana bilo kojim sredstvom iz kojeg može sud crpiti elemente svoga uvjerenja, pa tako i avarijskim certifikatom osigurateljevim. Kontradiktornosti je udovoljeno ako je brodar pravovremeno pozvan da prisustvuje radnji vještaka, bez obzira što nije pristupio ili se naknadno udaljio.

U ugovoru o prijevozu stranke su ugovorile da će brodski tenkovi biti pregledani i odobreni od Lojdovih inspektora. Medjutim ta klauzula, prema stajalištu suda, predstavlja ovlašćenje krcatelju, koju klauzulu on ugovara radi zaštite osigurateljevih interesa, odnosno radi zaštite svojih interesa u odnosu na svoje eventualno buduće traženje odštete od osiguratelja. No ta klauzula ne znači oslobodjenje vozara od njegovih dužnosti pažnje i odgovornosti.

Čim je utvrđeno neizvršenje ugovora od vozarove strane, a to proizlazi iz činjenice dobrog stanja tereta pri ukrcaju i lošeg na odredištu, na vozaru je da u smislu čl. 1218 Cod.civ. ospori svoju odgovornost na način da dokaže uzrok neizvršenja, te da se taj uzrok ne može njemu pripisati. Nalaz sudskog vještaka Cosulichia o svojoj mogućoj pažnji ne dokazuje uzrok neizvršenja, no ni sam izvještaj ne uvjerava u odsutnost svake brodarove krivnje. Radi toga ga je Apelacioni sud učinio odgovornim za pronađena oštećenja i manjak tereta.

(Dir.Mar.1966, str.259)

D.S.

Subrogacija osiguratelja
po talijanskom pravu

U ovoj presudi¹ Apelacionog suda u Genovi kao i u presudi Apelacionog suda u Trstu nailazimo na pravna shvaćanja koja se razlikuju od općenito prihvaćenih načela u pitanju osigurateljeve subrogacije, i osiguranikova prava na naknadu štete iz osnovnog posla. Prema shvaćanju, koje prema komentaru u "Il Diritto marittimo" izražava prihvaćeno stajalište talijanske sudske prakse, prijelaz prava s osiguranika na osiguratelja ne nastupa automatski časom isplate, kako bi to slijedilo po tekstu čl.1916 Cod.civ, već osiguratelj mora očitovati trećoj odgovornoj osobi svoju volju da ulazi u osiguranikova prava i postaviti joj zahtjev za povrat, odnosno naknadu isplaćene odštete. Ako to ne uslijedi, osiguranik je ovlašćen da ostvari svoje pravo iz ugovora bez obzira

na primljenu odštetu, a prigovor treće odgovorne osobe da je šteta namirena ostaje bez pravnog učinka. Slijedilo bi prema tome da talijansko pravo pod gornjim okolnostima priznaje osiguraniku kumuliranje odštetnih zahtjeva u imovinskom osiguranju, odnosno ovdje glede štete na robi.

Po gotovo općenito prihvaćenom stajalištu koje uskraćuje osiguraniku pravo kumulacije i odštete iz osiguranja i naknade štete time da osiguranikovo pravo prelazi na osiguratelja, obavijest trećoj odgovornoj osobi nije relevantna za osigurateljevo pravo, već samo za tu osobu. Ova treća odgovorna osoba nakon primljene obavijesti neće više moći pravno valjano izvršiti isplatu svoje obveze naknade štete dužniku, tj. osiguraniku, a osiguranik će eventualno primljeni iznos biti dužan izručiti osiguratelju do visine plaćene odštete iz osiguranja.

U vezi s gornjim iznimnim pravnim shvaćanjem v. bilješku uz presudu Vrhovnog suda Viktorije - Australija od 20.IV 1959. u ovom periodiku br.6 iz 1960, str.53-55.

D.S.